

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ШАХРАЙСТВО

**ЗВЕРНІТЬ УВАГУ НА
ТРИВОЖНІ ОЗНАКИ.
ВЖИВАЙТЕ ЗАХОДІВ!**

Що спільного у жертв інвестиційного шахрайства?

Вони вважали інвестиційну можливість законною та не помітили тривожних сигналів.

У цій брошурі описані тривожні ознаки шахрайства та наведено рекомендації щодо дій, які ви можете вжити, щоб захистити себе.

ЩО РОБИТЬ ІНВЕСТИЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ ЗАКОННИМИ?

Спільним для законних інвестиційних інструментів є те, що їх емітенти та фізичні особи, які їх продають, діють у рамках норм законодавства про цінні папери. Комісія з цінних паперів і бірж США (SEC) та штати регулюють багато видів інвестиційних інструментів, щоб захистити інвесторів, зокрема вимагають, щоб компанії-емітенти були зареєстровані, а особи, які продають цінні папери, були зареєстровані та отримали ліцензію. Емітенти інвестиційних інструментів повинні надавати достатню інформацію, щоб ви могли прийняти обґрунтоване рішення про доцільність інвестування.

Наскільки поширене інвестиційне шахрайство? За даними Федеральної торгової комісії США (FTC), у 2022 році інвестори втратили понад 3,8 млрд доларів США через шахрайство.

У деяких випадках інвестиційні інструменти можуть бути звільнені від реєстрації. Обов'язково перевірте, чи застосовується таке звільнення, скориставшись базою даних системи електронного збору, аналізу та вилучення даних (EDGAR) Комісії з цінних паперів і бірж США або звернувшись до державного регулятора з цінних паперів вашого штату.

ВЖИВАЙТЕ ЗАХОДІВ: ПЕРЕВІРЯЙТЕ РЕЄСТРАЦІЮ

1. Переконайтеся, що емітент зареєстрований у Комісії з цінних паперів і бірж США або регуляторному органі вашого штату.
2. Переконайтеся, що продавець зареєстрований і має ліцензію на BrokerCheck.org.
3. Якщо інвестиційний інструмент не зареєстрований, перевірте, чи підпадає він під звільнення від реєстрації.

ВИДИ ЗАКОННИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ІНСТРУМЕНТІВ

ЦІННІ ПАПЕРИ, ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ У ВІЛЬНОМУ ОБІГУ

Традиційні інвестиційні інструменти, що перебувають у вільному обігу, включають акції, облігації, взаємні фонди, біржові інвестиційні фонди, а також опціони та ф'ючерси.

Як інвестор, ви повинні знати, що якщо інвестиційні ринки в цілому втрачають вартість, як це відбувається час від часу, багато, якщо не більшість інвестицій на цих ринках, також втратять вартість. Хоча акції компаній, які перебувають у вільному обігу, можуть знижуватися в ціні, ці види інвестицій мають перевагу в тому, що вони є ліквідними. Це означає, що ви, як правило, можете продати свої інвестиції, коли вам це необхідно.

ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД РЕЄСТРАЦІЇ

Деякі інвестиційні активи можуть бути продані на законних підставах у рамках приватних угод, які не вимагають реєстрації в Комісії з цінних паперів і бірж США.

Такі інвестиційні інструменти часто продаються для того, щоб залучити капітал для комерційного підприємства. Прикладами можуть бути певні альтернативні інвестиції, фонди прямих інвестицій, частки в стартап-компаніях, командитних товариствах, та нерухомість. Зазвичай ці види інвестицій є неліквідними, а це означає, що ви не зможете легко продати свою частку, якщо взагалі зможете. Вони також можуть наражати вас на більший ризик, ніж традиційні інвестиції, і можуть вимагати, щоб у вас був певний чистий капітал або річний дохід для інвестування.

Перш ніж інвестувати в цінні папери, що не перебувають у вільному обігу, переконайтеся, що ви дізналися детальніше про компанію та продавця, ознайомилися з меморандумом про пропозицію інвестицій, знаєте, що ваші гроші можуть бути інвестовані на дуже довгий час, і ви можете дозволити собі втратити вкладений капітал.

КОМПЛЕКСНІ СТРАТЕГІЇ

Не інвестуйте зі страху прогавити останню інвестиційну можливість, навіть якщо фінансовий інструмент продається зареєстрованим брокером-дилером і привертає багато уваги ЗМІ. Наприклад, якщо ви не розумієте, як працюють самокеровані індивідуальні пенсійні рахунки (IRA), бінарні опціони та біржові інвестиційні фонди (ETF) з кредитним плечем, вони, ймовірно, не для вас.

ВИДИ ШАХРАЙСЬКИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Шахрайські пропозиції часто включають ті ж обіцянки й гарантії, що й попередні види шахрайства, навіть якщо деталі інвестиційних продуктів або комерційних підприємств змінюються, щоб не відставати від заголовків новин і поточних подій.

Інвестиційна пропозиція може бути шахрайською з кількох причин, зокрема:

- Неправильне уявлення про те, що таке бізнес, хто його власники та які ризики він несе

ОКРЕМИЙ РАХУНОК ДЛЯ ІНВЕСТИЦІЙ З ВИСОКИМ РІВНЕМ РИЗИКУ

Якщо ви дійсно бажаєте спробувати свої сили в дуже волатильних інвестиціях з високим рівнем ризику, вам слід використовувати лише обмежену суму грошей, яку ви можете дозволити собі втратити. Ви можете відкрити окремий рахунок для нерегульованих інвестицій, таких як криптовалюта, де втрата всіх ваших інвестицій є цілком реальною. Якщо ви вирішили відкрити невеликий окремий рахунок, не тримайте його в таємниці від дружини/чоловіка або фінансового консультанта. Під час подачі податкової декларації вам доведеться надавати інформацію про доходи з усіх ваших рахунків.

- Нецільове використання інвестиційних коштів на особисті витрати, а не на законні витрати підприємства
- Неіснуючі компанії, в яких кошти наступних інвесторів використовуються для виплат попереднім інвесторам
- Неправдиві заяви про те, що компанія є власником цінних патентів та запатентованих продуктів

СЛІДКУЙТЕ ЗА ЦИМИ ТРИВОЖНИМИ ОЗНАКАМИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ШАХРАЙСТВА

Розпізнавання тривожних ознак інвестиційного шахрайства важливе для того, щоб захистити себе від шахрайських інвестицій. Будь-яка із цих ознак має

вказувати на те, що щось не так. А їх поєднання має бути сигналом до того, щоб відійти від справи.

Обіцянка високої норми прибутку

Обіцянка вищої за середню норми прибутку без ризику – це обіцянка, яку неможливо виконати. Будь-яка особа або будь-яка реклама, яка робить таку заяву, повинна відразу викликати підозру.

Заяви про стабільний прибуток протягом багатьох років

Вам слід бути обережними, якщо компанія повідомляє, що інвестиції приносять однаковий прибуток протягом багатьох років, навіть якщо заявлений прибуток здається обґрунтованим і не надто високим. Одна з найбільших фінансових афер в історії, якою керував Берні Медофф, щороку повідомляла про позитивну прибутковість, навіть під час падіння фондового ринку та економічних спадів.

Тиск діяти невідкладно

Коли вам кажуть, що ви повинні діяти швидко, щоб скористатися інвестиційною можливістю, або що інвестиції будуть доступні, якщо ви інвестуєте негайно, – це ознаки шахрайства. Якщо ви відчуваєте тиск під час телефонної розмови, в електронному листі або в соціальних мережах, припиніть таке спілкування.

Наполягання на мовчанні або таємниці

Прохання або попередження тримати інвестиційну можливість у таємниці є сигналом шахрайства. Заяви про те, що вам не можна надавати певну інформацію, оскільки інвестиція є комерційною таємницею, є підозрілими. Ще більш підозрілими є рекомендації не звертатися до адвоката, державного або федерального агентства, пояснюючи це тим, що якщо ви це зробите, то інвестиційна можливість зникне.

Відсутність контактної інформації

Остерігайтеся продавців, які ухиляються від надання повної контактної інформації про себе та компанію. Заяви про те, що компанія не має фізичного офісу, або що всі робітники працюють вдома, або що чеки та пошту слід надсилати на абонентську скриньку, є ознаками шахрайства.

Помилки та невідповідності в документах про пропозицію

Документи про пропозицію можуть мати різні назви: Інвестиційний договір; Вексель; Меморандум про приватне розміщення; Інвестиційна угода; та інші. Незалежно від назви, якщо документи містять орфографічні помилки або неправильно складені, будьте обережні. Невідповідності також є ознаками шахрайства. Наприклад: У назві використовується "Company ABC, LLC", але далі в документі вона зазначається як "ABC Co" або "Company ABC".

Заяви про звільнення від реєстрації

Якщо засновник стверджує, що компанія звільнена від вимог щодо реєстрації, подачі документів до державних органів або будь-яких інших ліцензійних чи регуляторних вимог, обов'язково перевірте ці твердження.

Історія проблем

Наявність в історії емітента або продавця банкрутств, судових позовів, застав, примусових заходів та судимостей є поганим знаком. Якщо ви провели дослідження та виявили, що власники, менеджери або продавці компанії мають неоднозначне минуле, будьте обережні з інвестиціями.

Свідчення

Компанія, яка покладається на свідчення людей, які стверджують, що отримали значні прибутки, не докладаючи значних зусиль, – це дуже тривожний знак. Будьте обережні зі свідченнями, які ви бачите у відеороликах або чуєте на конференціях і зустрічах, де пропонують інвестиції.

НОРМА ПРИБУТКУ

Згідно з індексом акцій великих компаній S&P 500 середньорічна норма прибутку фондового ринку США за 20 років, що закінчилися в червні 2023 року, становила 9,752%. За 30 років, що закінчилися в грудні 2022 року, вона становила 9,64%. Це гарні показники, за якими можна вимірювати обіцяний прибуток.

Прохання про додаткові кошти

Шахрайство може починатися з прохання про невеликі інвестиції. Потім інвестор отримує лист або оновлення інформації про інвестицію з проханням про додаткові кошти, стверджуючи, що справи йдуть настільки добре, що настав час інвестувати більше, або заявляючи, що компанія перебуває у фінансовій скруті й потребує більше коштів, щоб продовжувати працювати. Не вкладайте більше грошей у невдалу інвестицію.

НЕ ОБМЕЖУЙТЕСЯ ТРИВОЖНИМИ ОЗНАКАМИ: ВЖИВАЙТЕ ЗАХОДІВ ТА ПЕРЕВІРЯЙТЕ

Перш ніж розглядати можливість здійснення будь-якої інвестиції, ви повинні знайти відповіді на наступні п'ять запитань.

1. Чи зареєстрована особа, яка пропонує інвестиції?

Ви можете перевірити реєстрацію та трудову історію брокера й продавця, включаючи проблеми, на сайті [BrokerCheck.org](https://www.brokercheck.org).

Якщо ви ніде не можете знайти запис про них, або якщо запис містить історію правопорушень, не ігноруйте потенційну можливість шахрайства.

2. Чи зареєстрована компанія, що пропонує цінні папери, у Комісії з цінних паперів і бірж США або чи подала вона заявку про звільнення від реєстрації?

Переконайтеся в Комісії з цінних паперів і бірж США або в державному регуляторі з цінних паперів вашого штату, що компанія подала всі необхідні документи на звільнення та дійсно звільнена від реєстрації. Ви можете знайти зареєстровані компанії в базі даних системи електронного збору, аналізу та вилучення даних Комісії з цінних паперів і бірж США та за допомогою онлайн-пошуку.

3. Чи існує документ про пропозицію, що описує інвестиції?

Більшість емітентів цінних паперів зобов'язані надати проспект емісії або меморандум про приватне розміщення (PPM), який пояснює важливі деталі про розміщення.

У документах про пропозицію має бути описана діяльність компанії, імена та досвід партнерів та керівників, ризики бізнесу, а також потенційні зобов'язання.

4. Чи відрізняється інформація про продавця від того, що зазначено в документах?

Вам слід звернути особливу увагу на те, наскільки чітко описані ризики в документі про пропозицію або меморандумі про приватне розміщення, які комісійні збори та наскільки ліквідними є інвестиції.

Якщо продавець применшує будь-яке з ваших занепокоєнь або каже, що деталі в документі є, тому що "юристи змусили нас включити їх", це має бути сигналом про серйозні проблеми.

5. Чи є у вас копії всіх документів?

Коли ви відкриваєте інвестиційний рахунок, вам повинні надіслати копії всіх заповнених документів. У вас також повинен бути доступ до регулярних виписок про інвестиції, в яких зазначається, скільки ви інвестували та поточний баланс вашого рахунку.

У виписці також повинні бути вказані комісійні, збори з продажу та інші платежі. Переглядаючи виписки, зверніть увагу на розбіжності, включаючи несанкціоновані операції або зниклі кошти.

ВИДИ ТА ПРИКЛАДИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ШАХРАЙСТВА

Інвестиційні афери іноді діють за типовими схемами, які існують вже давно. Інші постійно розвиваються на основі нових інвестиційних продуктів та нових інвестиційних технологій.

Деякі класичні види шахрайства, які продовжують приваблювати жертв, включають:

Схеми з векселями

Багато шахрайських дій пов'язано з видачею векселів. Хоча векселі є законними в багатьох ділових операціях, будьте обережні з інвестиціями, пов'язаними з векселями, особливо з тими, які обіцяють високу, фіксовану ставку або гарантований дохід. Не піддавайтеся на запевнення, що ви можете пред'явити вексель до примусового стягнення в суді, щоб повернути свої гроші. Якщо шахрай витратив усі інвестиційні кошти та збанкрутував, або, що ще гірше, зник, ви навряд чи зможете повернути свої гроші.

Схеми фінансової піраміди

У цьому виді схем шахраї полюють на інвесторів, обіцяючи високі прибутки від інвестицій. Жертви можуть отримувати регулярні інвестиційні звіти від шахрая, які показують, як зростає вартість їхнього рахунку. Вони також можуть знімати кошти зі своїх рахунків. Але ліквідність, яка підтримує ці зняття, створюється за рахунок коштів, вкладених наступною групою жертв. Зрештою, ця схема руйнується.

Шахрайство за принципом спорідненості

Цей вид шахрайства відбувається, коли шахрай використовує приналежність до певної групи, наприклад, соціального клубу, групи підтримки, благодійної організації або молитовного будинку, як спосіб заробити на довірі, щоб переконати інвесторів вкласти гроші в шахрайські інвестиційні інструменти. Часто частиною пропозиції є те, що інвестиція – це особлива можливість, яка пропонується лише членам групи.

Схеми авансових платежів

Шахраї, які використовують цей вид афери, обманом змушують своїх жертв розлучитися з грошима, вимагаючи передоплату до того, як вони зможуть отримати акції або інші інвестиційні інструменти, які вони мають намір придбати. Плата, яка може називатися комісією або авансовим платежем, ніколи не повертається, а інвестиції ніколи не здійснюються.

Семінари з безкоштовним обідом або вечерею

Хоча багато фінансових семінарів, які пропонують безкоштовну їжу, проводяться законними компаніями, деякі з них проводяться особами, які не мають належної ліцензії та хочуть спонукати вас інвестувати разом з ними, пропонуючи безкоштовну їжу. Продавець може пред'явити відповідні документи або свідоцтва для підтвердження законної діяльності. Переконайтеся, що

ви перевірили реєстрацію на BrokerCheck.org, і завжди відчувайте себе вільно, їжте їжу та уникайте тиску щодо необхідності майбутньої зустрічі один на один.

Деякі види інвестиційного шахрайства, що з'явилися останнім часом, включають:

Фальшиві веб-сайти

Використовуючи фальшиві веб-сайти, нечесні продавці можуть маніпулювати прибутковістю, щоб створити враження, що нічого не підозрюючий інвестор швидко отримує високі прибутки. Інвесторам рекомендують робити додаткові внески, ґрунтуючись на думці, що вони заробляють гроші. У деяких випадках інвесторів можуть навіть заохочувати до зняття невеликих сум, щоб створити враження ліквідності. Зрештою, обдуривши достатню кількість вкладників, щоб створити враження прибутковості, злочинці закривають веб-сайт.

Змінні платформи

Звертаючись до потенційних інвесторів через акаунт у соціальних мережах, шахрай згадує про інвестиційну можливість, а потім відправляє вас на фальшиву інвестиційну біржу або платформу. Іноді пропозиція здійснюється через законну платформу, але з інструкціями щодо оплати через інший шахрайський веб-сайт.

Свідчення та схвалення

Інвестиційні пропозиції, які значною мірою покладаються на підтримку знаменитостей або впливових осіб, можуть платити за позитивні відгуки, або ж забезпечувати інвестиційний дохід цим особам. На той час, коли звичайні інвестори почнуть вкладати кошти, компанія може стати неприбутковою.

Майнінг ліквідності

У цьому виді криптовалютного шахрайства інвесторам обіцяють відсоток від прибутку, отриманого від торгівлі

криптовалютою, якщо вони внесуть частину своїх поточних криптовалютних активів у додаток, який забезпечує ліквідність для майбутніх транзакцій. Шахрай зв'язується з жертвами, використовуючи різні онлайн-ресурси, в тому числі застосунки для знайомств, і залишається на зв'язку деякий час, щоб увійти в довіру. Потім, коли активи жертви переведені, шахрай переводить їх на свій цифровий гаманець і зникає.

Альтернативні інвестиції

Інвестиційні інструменти, які є альтернативою традиційним інвестиціям, таким як акції, підходять для деяких інвесторів, які можуть впоратися з ризиком і втратою частини своїх інвестиційних коштів. Однак деякі альтернативні інвестиції є шахрайськими, оскільки вони не існують або продавець спотворює вартість товару. Будьте обережні з інвестиціями в такі активи, як нерухомість, лізинг обладнання, кредитні зобов'язання, предмети мистецтва та коштовності, а також невзаємозамінні токени (NFT). Переконайтеся, що ви розумієте, як працюють такі інвестиції. Переконайтеся також у тому, що активи існують і точно оцінені, хоча це може бути важко зробити.

Перевірте реєстрацію фізичної особи на:
BrokerCheck.org
Перевірте реєстрацію та документи компанії на:
SEC.gov

Розпізнавання тривожних ознак і схем, описаних у цій брошурі, допоможе вам не стати жертвою інвестиційного шахрайства. Завжди перевіряйте, перш ніж інвестувати, та звертайтеся до державного регулятора цінних паперів, якщо ви вважаєте, що вам запропонували або продали шахрайські інвестиційні інструменти.

Департамент фінансових установ штату Вашингтон

P.O. Box 41200
Olympia, WA 98504-1200
877-746-4334
dfi@dfi.wa.gov

Авторське право © 2023 Lightbulb Press. Усі права захищені.
www.lightbulbpress.com
Брошуру "Інвестиційне шахрайство" було підготовлено за фінансуванням Фондом захисту інвесторів.